

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЧАЧАК ДОО

Тел. 032/320-710, Факс. 032/320-712, e-mail: ovcar@yu1.net psscacak@psss.rs

Број 8

Датум и место издавања:

15.08.2016. Чачак

Тираж: 350

БИЛТЕН

АВГУСТ 2016.

САДРЖАЈ

1. Неродност воћака у младалачком периоду – Мр Бранко Танасковић
2. Системи наводњавања леске - Дипл.инг Снежана Драгићевић Филиповић
3. Исхрана јуница у другој години живота –Дипл.инг Љиљана Ћурчић
- 4.Појава азотне депресије и ђубрење у јесењем периоду –Дипл.инг Милан Дамљановић
5. Преглед доминантних цена са зелене и сточне пијаце за август 2016
6. Објављене и реализоване агропонуде

Неродност воћака у младалачком периоду

На неродност воћака, што се највише сагледава у одсуству формирања цветних пупољака, утичу различити чиниоци и услови гајења, као и стања развоја појединих индивидуа током онтогенетског развоја, од зачетака живота биљака до природне смрти.

Младалачки период је развој воћака вегетативно размножених од садње до плодношења.

Младалачка неродност воћака највише зависи од подлоге, сорте и начина резидбе, као и од еколошких услова гајења. Младе воћке се одликују израженим растењем вегетативних органа, све док не достигну максималну величину круне, условљене и одређене генотипом сорте и чиниоцима средине.

Утицај подлоге

Подлога може имати значајан утицај на трајање младалачког периода. Уколико је једна сорта јабуке окалемљена на сејанцу, младалачки период је дужи него у исте сорте окалемљене на неку вегетативну подлогу. Пример сорта црвени делишес, на дивљаци почиње плодношење у шестој или седмој години, а окалемљена на подлози Етix, са плодношењем почиње у трећој или четвртој години после садње. Слична је ситуација код крушке. Пример, сорта красанка окалемљена на дуњи почиње плодношење у трећој, а на сејанцу крушке у петој или шестој години. Сорта пожегача на подлози ценарике почиње да рађа у шестој или седмој години, а на сопственом корену у четвртој години.

Утицај сорте

Сорта, као генетски чинилац има великог утицаја на трајање младалачке неродности. То је нарочито изражено код сорти златни делишес и златне праменке, које почињу са плодношењем већ у трећој години, док у

истим условима на истој подлози наше сорте будимка; шуматовка и друге, плодносе знатно касније. Утицај сорте на трајање младалачког периода изражен је и код коштичавих воћних врста. (Б. Пејкић, 1988).

Утицај резидбе

Одмах после садње воћака настаје период растења и формирања круне, која би требало да буде добро развијена и правилна. Управо због тога би требало прилагодити агротехничке мере, од којих је посебно важна резидба воћака, у циљу формирања облика круне.

Развитак и пораст скелетних грана и гранчица требало би да буде умерен и да одговара биолошким особеностима сорте и условима средине.

Посебно је значајно обратити пажњу на дужину резидбе, јер свака кратка резидба подстиче јачи вегетативни развој воћака, које углавном у том периоду испољавају бујан пораст. Кратка резидба код свих воћних врста продужава трајање младалачког периода, а дуга резидба га скраћује. Зато би требало воћке у првим годинама по садњи што мање орезивати, а један од битнијих разлога је скраћење трајања младалачког периода.

Утицај исхране

Ђубрење азотом, поред других агротехничких чинилаца, у великој мери може утицати на трајање младалачког периода воћака. Због тога се препоручују умерене дозе тог ђубрива да не би дошло до продужења трајања младалачког периода. Приликом одређивања садржаја и потреба за азотом требало би бити умерен и рационалан, јер и изразито мала количина азота може негативно утицати на вегетативни пораст, или проузроковати

изостајање нормалног и бржег завршетка младалачког периода развитка воћака.

Утицај еколошких услова
Превелика влажност и обилне падавине у одређеном рејону, као и изражена плодност земљишта могу проузроковати продужење

младалачког периода воћака. Поред наведених фактора који утичу на трајање младалачког периода воћака, одређен утицај имају систем и начин гајења (на пример пирамидална круна; коса; правилна или неправилна палмета).

Агротехника у првим годинама може да скрати трајање младалачке неродности.

Код врста воћака, младалачки период јабуке и крушке траје дуже, док је код коштичавих врста нешто краћи, нарочито код брескве, кајсије и бадема. Нешто дужи младалачки период неродности је на подлогама: *Prunus insititia*, *Prunus avium* и *Prunus cerasifera*.

Ипак од свих воћних врста најкраћи младалачки период имају родови *Rubus*, *Ribes*, *Fragaria* и друге воћке.

Мр Бранко Танасковић
ПССС Чачак

Системи наводњавања леске

Вода у земљишту је неопходан услов за обезбеђење обилних приноса и плодова доброг квалитета леске. Саставни је део њихових различитих ткива а у многим случајевима чини и највећи део органа. Због тога без довољно воде у земљишту воћке не могу добро успевати јер сви физиолошки процеси захтевају воду.

Леска је веома осетљива на недостатак воде. Недостатак воде прозрокује недовољан пораст биљака, формира се мањи број изданака, плодови више опадају и на тај начин значајно се смањује род.

Постоји више начина наводњавања леске. Један од најчешћих је система је систем кап по кап који се може поставити по земљи и на наслону. И један и други систем се препоручују. Систем наводњавања кап по кап омогућава смањење потрошње воде и уједначено наводњавање.

Наземно наводњавање или систем постављен на земљи има доста предности које се првенствено односе на то што нема трошкова наслона и доста је краће време

постављања система а недостаци се односе на тешкоће приликом сузбијања корова у првим годинама, препреке при сакупљању плодова и губитак воде испаравањем.

Систем наводњавања на наслону има ту предност јер је лакша обрада у реду и нема проблема код сакупљања плодова а недостаци су већи трошкови због постављања наслона, дуже се цео систем поставља и велики је губитак воде испаравањем.

Осим ових система препоручује се и поцемно наводњавање. Предности овог система за наводњавање су што механизација може несметано да се користи и што је неупоредива боља искоришћеност воде која се на губи евапотранспирацијом. Недостаци овог вида наводњавања су што након четири године систем мора да се премести јер га оштећује коренов систем уколико дође до пуцања водова отежана је поправка. А осим тога доста је већа инвестиција.

Улога воде у животу воћака је да омогући усвајање хранљивих материја из земљишта и њихов транспорт у све органе ,као и преношење различитих органских једињења у виду раствора . Вода је у процесу фотосинтезе извор кисеоника одржавање тургора лишћа и ткива, регулисање температуре ткива, органа воћака – преко транспирације , пружање најпогодније средине за протисање биохемијских процеса скопчаних са животом воћака.

У животу воћака потребне су нарочито велике количине воде за развијање ,одржавање и квалитет плодова са нарочитим обзиром на њихову крупноћу.Плодови при недостатку воде масовно опадају у току свог развоја ,почев од самог почетка развоја до самог сазревања, цветни пупољци се у мањој мери образују, растење летораста и жила је слабије, дрво није обезбеђено довољним количинама органских резерви, и може страдати од ниских температура.

ПССС ЧАЧАК

Снежана Драгићевић-Филиповић

Исхрана јуница у другој години живота

Исхрана јуница после навршене прве године је далеко једноставнија, јер се оне могу хранити оброцима и без концентрата искључиво квалитетном кабастом храном, с тим да се даје по вољи , и да такви оброци безбеђују планирани развој , односно прираст. Уколико се хране само кабастом храном и то лошијег квалитета или ограничених количина , у том случају се у оброк укључује, одговарајућа количина концентроване хране од 1,5-2 кг/грлу дневно. У старости од око две године расту захтеви и потребе у храни тако да у том узрасту могу да конзумирају 8-9 кг суве материје дневно. То се може обезбедити obroком који се састиви од 15-20 кг силаже, 2-3 кг сена и око 1-1,5 кг концентрата.У летњем периоду, било да се хране у штали или на паши, конзумирају 25-30 кг зелене хране-паше уз обавезан додатак грубе суве кабасте хране, соли и по потреби

концентрата.

У периоду припреме јуница за осемењавање, потребно је применити посебан режим исхране у циљу интензивнијег испољавања еструса. Тај период треба да траје 3-4 недеље пре и 2-3 недеље после осемењавања. То се постиже увођењем у оброк квалитетне кабасте хране, или повећањем количине концентрата за 0,5-1 кг по јуници дневно.У овем периоду треба додавати и одређену количину минерала , где јодирана со чини важан део.

До петог месеца бременитости јунице немају посебних захтева када је храна у питању. Те потребе се повећавају од петог месеца, а посебно у последња два месеца, у стању високог гравидитета. Како плод расте смањује се капацитет трдушне дупље, па се смањује и конзумирање кабасте хране. Из тог разлога се повећава количина концентрата , и даје са мања количина

квалитетне кабасте хране. У таквом оброку треба да је заступљена макар минимална количина сена.

При крају бременитости количина сочне хране се смањује, а количина сена повећава, што има утицај на стање вимена. Зато је важно да се количина сочне хране знатно смањи, па чак и искључи из obroka недељу дана пред телење. Количина концентрата се на 2-3 дана такође смањује на 1-2 кг или се потпуно укида, у зависности од стања вимена и брзине наливања.

Потребе за раст плода, стварање телесних резерви, сопствени пораст, као и за развој и припрему вимена, траже значајно побољшање исхране јуница у последњих 45-60 дана пред телење. Зато се категорија високо стеоних јуница у погледу састава obroka, концентрације енергије и других хранљивих материја, третирају као засушене високо стеоне краве и имају исти режим исхране.

Оброци за приплодне јунице

Хранива, кг	Старост(месеци)		
	4-6	6-12	12-16
Сено луцерке	1,5	1,5	1,5
Силажа целе биљке кукуруза	5,0	8,0	10,0
Суви репини резанци	1,0	2,0	2,0
Концентрат (са 18% протеина)	1,5	2,0	2,0

Пссс Чачак,
Љиљана Ђурчић, инж. сточарства

ПОЈАВА АЗОТНЕ ДЕПРЕСИЈЕ И ЂУБРЕЊЕ У ЈЕСЕЊЕМ ПЕРИОДУ

Познато је у пољопривредној пракси да се врло често ломе копља у вези примене минералних хранива.

Једно од најпроблематичнијих питања је примена азота у јесењем периоду. У овом билтену навешћемо један од погледа у вези количина и времена примене азотних хранива.

Основу у ратарској производњи представљају основна обрада и основно ђубрење. У свакој делатности важна је добра основа а свакако и у пољопривреди као фабрици без крова где је производња лимитирана условима као што су тип земљишта, конфигурација терена, висина подземних вода, количина падавина и многим другим. Основној обради као и основном ђубрењу се код нас веома често не поклања пуна пажња па ови пропусти на темељу сваке производње неизбежно воде и смањењу укупног приноса гајене културе. **Евидентно је да се код нас у јесењем периоду не користи довољна количина минералних хранива а нарочито не довољно азота.** Познајући чињеницу да је азот веома мобилан елемент и да се веома лако испира у дубље слојеве, произвођачи често потпуно избегавају његову употребу у јесен **и ту праве велику грешку.**

Наиме, да би се азот спустио на 1,5 метара дубине потребно је око 500 литара падавина по метру квадратном а то је знатно више него што у нашим условима у току зиме падне. На тешким земљиштима као што су смонице, параподзоли и сл. ово испирање је мање а и са тих дубина већина стрнина и крмних биљака могу користити азот, нарочито у случају суше крајем пролећа и почетком лета. Друга ствар је са нагнутим теренима, лаким земљиштима и високим подземним водама, и оваквим условима

треба бити врло умерен при употреби азота у јесен.

Наравно, азот је потребно унети у овом периоду не само као потребно храниво за стрнине и пролећне културе већ и као неопходан елемент за очување микробиолошке активности земљишта. **За бољу разградњу органских остатака или кукурузовине у земљишту потребно је додати од 6 до 10 kg азота по тони остатака и ову количину не треба рачунати у биланс хранива за наредну годину.** Правило је да зетвених остатака код кукуруза у земљишту има приближно онолико колико је гајена култура дала принос сувог зрна. У случају да је заорана већа количина органске материје а да није додаван азот у земљиште може доћи до неповољног односа угљеника и азота **појаве такозване азотне депресије** тј. мањка азота јер је сав слободни азот у земљишту ангажован у процесима разградње жетвених остатака. Ово може проузроковати појаву жутила а касније и црвенила листа пшенице и осталих стрнина крајем зиме што резултира заостатком у порасту а касније и смањењем приноса.

Следећи разлог за обавезан унос једног дела азота у јесењем периоду је тај што примена веће количине азота предствено у пролеће без употребе депозитора на већу дубину може проузроковати слабије клијање и ницање и погоршање склопа гајене културе. Површински растурен азот а нарочито фосфор и калијум који су слабо покретни у земљишном комплексу у случају суше не могу доћи у зону кореновог система па самим тим биљка остаје не исхрањена иако хранива има у изобиљу.

Узевши све ово у обзир наша препорука је да при основној обради у јесењем периоду у земљиште треба

обавезно унети целокупну количину фосфора и калијума и половину потребног азота. Другу половину азота применити предсетвено и у прихрани коришћењем КАН-а на слабо киселим и киселим земљиштима или УРЕЕ на базним земљиштима.

ПСССЧАЧАК Дипл.инг Милан Дамљанови

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 22.- 28.08.2016. godine

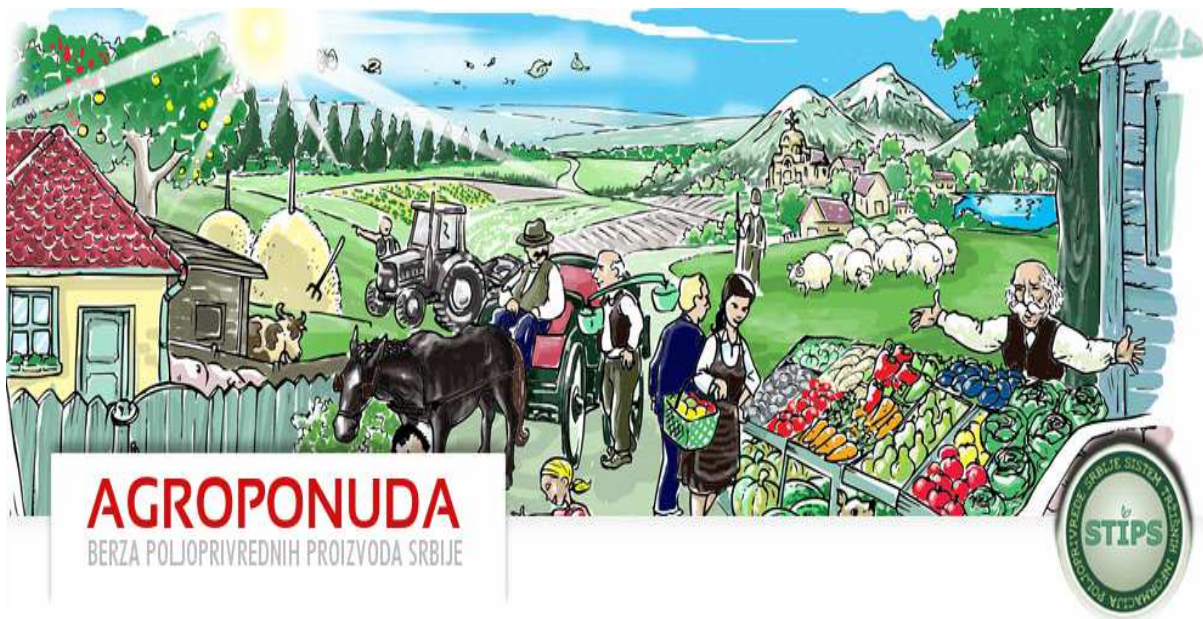
Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA					DOMINANTNE CENE									
	Beograd	Kalenić	Beograd	Škadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA	
Boranija (Green beans)	150	150	100	80	100	120			120				80	90											
Brokoli (Broccoli)	300	300	250				250	220	350	200							300					300	300		
Dinja (Melon)	50	50	40	20			30		40	50			50	40	40						40	40		40	
Karfiol (Cauliflower)	250	200	200	100			250	150	150	200							200					200	200		
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	100	80	40	40	70	50	80	70	80		70	50					80				60	80			
Krompir (Potato)	60	50	30	35	40	50	40	50	50				40	50	30		50					50	50		
Kupus (Cabbage)	60	60	20	20	50	25	40	40	40								40				40	40	40	40	
Lubenica (Watermelon)	30	30	15	15	30	15	15	20	20				20	15	10		20				20	15	15	20	
Luk beli (Garlic)	500	400	500	300			400	450	400	500			600	550	280		600					250			
Luk-cmi (Onion)	60	50	60	35	50	50	40	50	50				40	50	40		50				40	50	50	40	
Paprika-babura (Pepper-babura)	80	60	70	50			50			70			50		60		80				60		50	60	
Paprika-šilja (Pepper-silja)	70	80	80	60	70	60			70	70			50	70	90		120				100	70	70		
Paradajz (Tomato)	100	80	90	50	70	60	70	70	80				70	50	60		80				60	70	70		
Pasulj-beli (Beans white)	400	300	200				200	200	240	350	250			220								250	200	200	
Patlidzan (Eggplant)	60	60	150		60	50	50	60	50				50	70	40		50				50	50			
Spanać (Spinach)	200	200															160				100	200	200		
Tikvice (Zucchini)	80	60	40	25	50	40	50	50	70				50		50		50				40	50	50	50	
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	60	60						50									80					60			
Šargarepa (Carrot)	80	70	50	40	60	50	50	60	60				50	50	50		80				50	50	50	50	

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 22.- 28.08.2016. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA											VOJVODINA					DOMINANTNE CENE							
	Beograd	Kalenić	Beograd	Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	160	150	130	130	130	130	160	140	150	180		140	160		150		100				150	150	160	150
Breskva (Peach)	100	100	50	50	80	80	80	80	100	90		80			70		80				70	80	80	70
Grožđe-belo ostalo (Grapes-white others)	150	130		100		100	110	120	130		100					100				110	100	100		
Grožđe-crno ostalo (Grapes-black others)	130	130	110	90		100	110	120	130		70	120			100	100				100	100	130	100	
Jabuka-Ajdared (Apples-Idared)	80	80	60	70			60		70	70		80	80								50	80	80	
Jabuka ostala (Apples-other)	80	60	50				60		70	70		80	80		60		80				50	80	80	
Kruška (Pear)	80	100	50	70	70	100	100	100	90			80										100	100	
Kupina (Blackberry)	300		400	160			150		120	500							300				400			
Limun (Lemon)	350	350	300	280	370	350	350	350	350			330	250		300	300					400	350	350	300
Malina (Raspberry)	400	400	200				200		300	700							300				300	300	400	300
Nektarina (Nectarine)	100	80	50	50	70	80	90	120	100			80					80					80	80	
Orah (Walnut)	800	800	600	650	700	800	600	800	500			800			750	800					800	800	800	800
Pomorandža (Orange)	160	160		130	150		160	150									200				100			
Šljiva (Plum)	70	50	40	25	40		35	40	100			40	40		50		30				50	40	40	50

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 22.-28.08.2016. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina					Dominantna cena-Srbija							
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor		S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin				
Bikovi	>500kg	SM				220																			
Dviske	sve težine	sve rase	200		150	130																			
Jagnjad	sve težine	sve rase	300	250	280	230	280	320	300	280		300			280									280	
Jarad	sve težine	sve rase			180	150	220	180	250			220													
Junad	>480kg	sve rase							220						230										
Koze	sve težine	sve rase			120	150	80					140													
Krave za klanje	sve težine	SM				130			150																
Krmače za klanje	>130kg	sve rase		130	100	100	115																	100	
Ovca	sve težine	sve rase	160	120	120	120	150	80		120		160			120									120	
Prasad	16-25kg	sve rase	180	210	200	180	180	190	240	180		200	220		190	220								180	
Prasad	<=15kg	sve rase	200	220			190	240	200			230			200	220								200	
Telad	80-160kg	SM				360			340			370													
Tovljenici	80-120kg	sve rase		140	160	150	160	160		160			130		160	150								160	
Tovljenici	>120kg	sve rase		150	120	120				120			120		130									120	
Šilježad	sve težine	sve rase	200				170					200												200	

Објављене и реализоване агропонуде на порталу www.agroponuda.com

- *Лековић Бранислав Вапа, продаја младог купуса, кромпира и паприке
- * Милошевић Нада Горња Горевница, 1 крава СМ расе
- * Грујичић Срећко Пријевор, продаја шљиве
- * Радовановић Миодраг Миоковци, продаја 8 тона кајсије
- * Дамљановић Жељко, продаја 10 тона кајсије
- * Обрадовић Милорад, продаја 20 тона малине
- * Јанковић Миодраг, продаја 10 тона шљиве
- *Савић Драгомир , продаја шљиве
- * Јовановић Дејан , продаја шљиве
- * Шундерић Владе , продаја крушке
- *Шундерић Бојан, продаја крушке
- *Ђокић Милорад , 1 крава СМ расе
- *Анђелић Марко , 3 крава СМ расе

Поштовани пољопривредни произвођачи,
у циљу побољшања пласмана пољопривредних производа, продају својих производа можете огласити на сајт www.agroponuda.com
(Берза пољопривредних производа и произвођача Републике Србије).
Унос понуда у систем врше саветодавци. За детаљне информације обратите се :

Пољопривредној саветодавној служби Чачак 032/320-710